

L'ASSOCIACIÓ CATALANA D'INTÈRPRETS DE MÚSICA CLÀSSICA

En la següent entrevista, Cecilio Tieleles, president en funcions de l'ACIMC des de la desaparició d'Anna Ricci el propassat mes de febrer, ens explica una mica la trajectòria d'aquesta associació, constituïda ara ja fa quasi bé deu anys en pro de la defensa i promoció dels intèrprets de música clàssica al nostre país.

- CCM: Ens pot explicar que és l'ACIMC i les funcions i serveis que realitza?

- Cecilio Tieleles: L'Associació es crea sota la presidència de Miquel Farré buscant unir als intèrprets de música clàssica i ocupar-se de la seva problemàtica. Al llarg dels anys s'han anat perfilant les funcions i serveis que realitza: sensibilització de la societat, la representació i defensa dels interessos professionals i l'assessorament als seus afiliats. També compaginem tots aquests serveis amb donar a conèixer els currículums i l'activitat professional dels intèrprets buscant també millores en la situació laboral del músic.

- Segons un estudi recent del sector, el panorama professional de la música clàssica en el nostre país es polaritza entre un petit percentatge d'intèrprets que formen part de grans formacions orquestrals i un altre – més del 75%– en formacions petites i mitjanes, que en pensa de tot plegat?

- Això té a veure amb la situació actual de la formació musical i de la música en general a Catalunya. L'activitat musical és un sistema que es retroalimenta contínuament, és a dir, si no hi ha una activitat professional forta que penetri en la societat, no pot haver una formació interessant ja que els estudiants de música no tenen unes expectatives professionals, i a la

vegada si no hi ha una bona formació professional, com pot haver una activitat artística d'alt nivell?. S'hauria d'aconseguir -a Catalunya, un país amb una personalitat tan forta– que hi hagués moltes més orquestres, grans formacions: a Tarragona, a Girona, ... Hi ha experiència a d'altres països de característiques similars a les de Catalunya on hi ha una orquestra simfònica a cada província i,

a més, n'hi ha d'òpera perquè es suposa que a les províncies hi ha tant interès musical com a la capital. A Alemanya en ciutats relativament petites tenen el seu teatre d'òpera i la seva activitat teatral. Ens hem anat amollant al que ens presentava l'estructura des d'un punt de vista econòmic. El mecenatge no és el que hauria de ser i manquen diners per tal que l'estat assumeixi la part de responsabilitat que podrien assumir les empreses privades. Amb les petites formacions s'intenta resoldre el tema creant una situació d'alt rendiment dels professionals, ja que amb una formació de cambra s'exigeix un gran domini tècnic de l'instrument. S'hauria d'aconseguir un suport - públic o privat- per tal que a cada província del país hi hagués una orquestra de cambra -a part de les formacions petites- alhora que també s'hauria de potenciar la seva activitat professional.

- La meitat de les agrupacions musicals de Catalunya tenen un manager o representant, mentre que la resta de grups no compten amb aquest servei. Si en general s'observa una major activitat concertística en aquells grups o agrupacions musicals que disposen de representants, a què es degut que les xifres en música clàssica es situïn al voltant del 44%?

- És molt discutible. El plantejament de l'activitat musical es podria millorar. Es gasten molts diners en activitats molt interessants però que són molt cares i que realment no "alimenten" l'alt nivell instrumental que hi ha a Catalunya. Es prefereix gastar molts diners en un solista, que no es discuteix la qualitat d'aquest, però aquests diners permetrien a d'altres artistes, que cobren menys, mantenir una activitat regular de concerts i ajudarien a crear públic. Deixar de moure's en activitats que generen molta façana i poca activitat regular i sistemàtica de interpretació. Referit al tema dels representants, aquests estan més estimulats per formacions mitjanes o grans que representen un major percentatge de guanys, que per formacions petites. No obstant, la seva figura és molt important: Per exemple, Quesada, representant situat a diferents països va impulsar a Rubinstein i a d'altres intèrprets molt importants

en els seus inicis. Va apreciar abans que fossin coneguts una qualitat, invertint i apostant per l'artista abans de buscar uns guanys ràpids. D'altra banda, hi ha una sèrie de cicles i festivals que els managers ja tenen bastant emparaulats i organitzats. Entrar en aquest món és molt difícil. Caldria tenir com a referent els models Alemanys o dels Estats Units, on els "cachets" són més econòmics, alhora que hi ha més activitat concertística. Si no es resol aquesta activitat concertística regular i sistemàtica no omplirem la necessitat d'interpretació en viu i d'expectatives de futur en general. El tema del representant està relacionat amb el comerç i no amb la qualitat. Hi ha intèrprets que tenen qualitat i no tenen representant, i si no tens representant és molt difícil entrar a les xarxes de cicles i de festivals.

- Exceptuant el flamenc i el pop rock, la resta de gèneres musicals, inclosa la música clàssica i amb una gran diferència, situen els seus àmbits d'actuació únicament a Catalunya. A què és degut aquest fenomen? És que les nostres ofertes no són prou interessants?

- S'ha de fer un esforç més gran de divulgació de compositors catalans. L'encàrrec d'obres especialment pensades per a infants ajuden a educar i a preparar futurs oients a concerts. En aquest sentit és lloable la tasca d'experiències com l'"Àlbum de Colin". Molts cops el tema de la divulgació musical és un problema de baixa autoestima, de no creure's -en general- que el que aquí es fa és interessant i val la pena donar-ho a conèixer. No és una qüestió de valoració oficial, sinó que el públic vagi valorant tot el que es fa aquí. És fàcil fer un homenatge i gastar-se molts diners, però què queda en el públic?

- Al seu entendre, com hauria de ser la connexió entre el món docent, on s'aprèn l'ofici, i el món professional?

- Aquí hi ha grans intèrprets que estan a la docència i això és molt estimulant: Miquel Farré, Gonçal Comelles, ... entre molts d'altres, són un exemple de grans intèrprets alhora que ensenyen. Això és importantíssim. Un altre aspecte, que també és molt important és aconseguir una vertebració, una concatenació, en els tres nivells de l'ensenyament musical: l'elemental, el mitjà i el superior. Que no hi hagi un divorci. Aconseguir una unitat d'acció entre tots els estaments és cabdal per a la formació de nous professionals. A Moscou, per exemple, amb grans mestres com Rostropovich, Oistrak i d'altres, s'establí contacte entre aquests grans intèrprets i els alumnes més destacats i d'aquí van sortir Askhenazy, Spivakov, ... Aquests resultats es van aconseguir precisament per aquesta unió, aquesta unitat de conjunt i de coordinació entre tots aquests estaments. Si això no és possible qui en sortirà perdent serà la cultura musical catalana, i sobretot els alumnes.

- La condició de professional de la música requereix d'unes característiques determinades. L'artista neix o es fa?

- Les dues coses. Per una part hi ha unes característiques, unes capacitats, unes aptituds que es van desenvolupant en el transcurs de l'estudi, i per una altra part estan la disciplina i tot l'esforç. S'ha augmentat el temps de dedicació personal a l'alumnat. En aquest sentit s'ha avançat molt i a mesura que s'augmenta el nivell aquest temps també ha d'augmentar. Per exemple, Rubinstein i Arrau vivien a casa dels seus professors. No tenien una hora sino tot el dia per a treballar amb ells.

Foto Rubén

CECILIO TIELES neix a l'Havana el 1942. Estudia al Conservatori de París i Tchaikovsky de Moscou, completant la seva formació musical amb Cesar P. Sentenat a Cuba, M. Berthelier i Marcel Clampi, a París, i S. Feinberg, S. Neuhaus i L. Roschina, a Moscou. Ha guanyat premis internacionals a Lisboa i París. La seva activitat es caracteritza per una tècnica segura i musical, essent reconeguda per públic i crítica a Europa, Àsia i Amèrica. Ha participat als Festivals Internacionals de Música Contemporània (L'Havana), de Bellavista (Ecuador), Granada, Grec de Barcelona, Katia Popova (Bulgària), Bratislava, etc. El seu interès en aprofundir en la cultura i la interpretació musical l'ha fet mereixedor del Grau Acadèmic de Doctor en Ciències de les Arts. Particularment destaquen les investigacions sobre la problemàtica de la hispanitat de la música iberoamericana, per la qual cosa ha estat convidat a impartir conferències als EE.UU, Portugal, Mèxic, Cuba i Espanya. També ha publicat articles en revistes especialitzades d'Europa i Amèrica Llatina, com Revista Ritmo i Revista de Musicología (Madrid), Sovetskaya Muzika (Moscou), Revista UNEAC (L'Havana), Revista Ferrolanàsis (El Ferrol). És autor del llibre "Espadero, lo hispánico musical en Cuba". President de l'Associació Cultural Catalana-Iberoamericana. Cap del Departament de Piano al Conservatori Professional de Música de Vila-Seca i catedràtic al Conservatori Superior de Música del Liceu de Barcelona. Ha impartit classes magistrals a la Universitat de Miami i a la Manhattan School of Music de Nova York. És director del Curs Internacional de Música de Vila-Seca. El seu repertori és ampli essent un dels seus propòsits difondre la música catalana i iberoamericana. Ha estrenat en primícia mundial diverses obres de H. Gramatges, N. Rodríguez, R. Barce, X. Benguerel, etc. El 1998 va estrenar la versió per a piano i orquestra de cambra de "Recòndita harmonia" de X. Montsalvatge.

ASSOCIACIÓ CATALANA D'INTÈRPRETS DE MÚSICA CLÀSSICA es constitueix legalment el 25 de març de 1992 amb la finalitat de sensibilitzar la societat i les institucions de la problemàtica de l'intèrpret de música clàssica; representar defensar i protegir els interessos professionals, econòmics, fiscals, laborals, socials i culturals dels seus afiliats i, en general, intervenir en tot allò relacionat amb la professió, de manera directa o indirecta, i estimular, impulsar i promoure totes aquelles accions iniciatives que vagin en benefici dels seus afiliats. Des de la seva constitució ha estat presidida per **Miquel Farré** (pianista), President Constitutiu i de la 1a legislatura fins al 26 de juny de 1995; **Ramon Coll** (pianista), del 26 de juny de 1995 al 15 de desembre de 1997 i **Anna Ricci** (mezzosoprano) que el passat 15 de febrer de 2001 ens va deixar. Actualment és president en funcions **Cecilio Tiele** (pianista). L'ACIMC, al llarg de gairebé deu anys, ha dut a terme diferents activitats per promoure i difondre la música clàssica i crear el seu espai en el mercat musical. Així, ha creat el **Cicle Clàssica Jove als Centres Cívics** per tal de facilitar l'entrada professional dels alumnes dels darrers cursos de carrera així com fer rodar els seus repertoris; ha participat amb el **Cicle Clàssics al Mercat** dins el Mercat de Música Viva de Vic alhora que ha difós l'ACIMC estan presents en el pavelló comercial; també ha estat present en el **Cicle de Clàssica als Parcs** que organitza parcs i Jardins de l'Ajuntament de Barcelona; ha organitzat **cursos de gestió** per als músics i ha col·laborat diversos anys a la **Festa de la Música** i en especial organitzant els homenatges a Jep Nuix i a Xavier Joaquim i sent assessors musicals de la Fundació Itaca amb la qual hi ha un conveni de col·laboració des de l'any 1999. Per altra banda, l'ACIMC representa els associats davant les administracions públiques i els organismes públics o privats de qualsevol tipus, a fi de subministrar-los informació sobre les necessitats i la problemàtica de la professió, i per tal d'intervenir com a **interlocutor legítimat** en negociacions, projectes i actes de tota mena que afectin els afiliats. Per dur a terme aquestes tasques i sobretot per aconseguir una millora laboral del músic, l'ACIMC s'ha unit amb altres associacions i entitats culturals creant plataformes com el Consell Català de la Música i la recent constituïda Federació de les Arts Escèniques i de la Música. Actualment l'ACIMC està ampliant els seus serveis als socis amb l'elaboració d'una pàgina web per donar una millor difusió dels seus associats i informació sobre les activitats relacionades amb l'ACIMC i altres entitats de l'àmbit musical.

Un alumne talentós no necessita un gran contacte amb el professor però mentre més es faciliti aquest intercanvi millor. Si és una hora bé, però si en són dos millor. Contestant més concretament a la pregunta crec que és una barreja dels dos postulats, però el rigor i l'ambient d'exigència musical de l'entorn, un ambient com el que es pot crear a París, Londres o Nova York, és el que crea les condicions per a la creació d'artistes d'alt nivell. Aquí tenim excel·lents professors i excel·lents alumnes, però a vegades l'ambient dona pena, no acompanya. Hem de ser conscients que un músic pot fer tant de mal com un metge o un enginyer.

- A part de les qualitats personals, de què depèn tenir un bon nivell musical?

- Si a Catalunya els grups tinguessin l'oportunitat d'una programació més o menys regular i estable, això els obligaria a tenir un bon nivell. Els alumnes, futurs professionals, han de tenir la possibilitat, a part de formar-se individualment, de tocar en públic. Quantes més vegades toquin en públic més possibilitats tindran de dominar-se i d'aixecar el nivell. Aquest no s'eleva sense una pràctica i una exigència amb el públic, i aquest ha de ser exigent i donar suport.

- Com són les condicions en què es troba el professional a Catalunya?

- Van millorant. L'artista ha de tenir més possibilitats de tocar però també ha d'entendre que no és possible demanar "caxets" tan alts ja que empitjoren l'activitat musical. A vegades s'entra en una dinàmica de "si demanes poc ets poc valorat i si demanes molt no et contracten". Trobo a faltar mecanismes que permetin una activitat constant per als intèrprets. Cal continuar

comptant i que tothom posi de la seva part per tal que hi hagi més activitat professional.

- El músic a Catalunya, gaudeix d'una posició social cada cop més valorada?

- Cada cop es va respectant més l'artista, i la música clàssica cada cop està més valorada. Això no vol dir que estiguem a un nivell satisfactori. Alguns pares encara tenen recel que els seus fills estudiïn música, i en canvi no en tenen si van a fer futbol o bé informàtica, per posar alguns exemples. En les societats on hi ha una bona tasca artística i docent, s'entén més la feina i la funció dels músics.

- Per acabar, i com demanem sempre a tots els nostres entrevistats, ens agradaria saber quin creu hauria de ser el paper del Consell Català de la Música en el panorama musical català, i més concretament en els temes relacionats amb els intèrprets de música clàssica?

- De divulgació de la problemàtica, per estudiar i aportar solucions a la situació en què es troben els intèrprets. El Consell Català de la Música en aquest sentit està fent una bona tasca però potser caldria incidir més per tal que les seves opinions i reflexions siguin més conegudes per tot el sector.

Per últim, el president en funcions de l'ACIMC ens va informar que l'associació està preparant un homenatge a Anna Ricci, "una gran lluitadora pels intèrprets i la música en general, un acte que ens agradaria que fos un revulsiu per contribuir amb el nostre esforç a una millora del sector".

Joan Fradera